

1. Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja**1.1. Identifikacija izdelka**Ime izdelka: **Superseed® (vse stopnje)**

Sinonimi/trgovska imena: SrFeSi, železov silicij stroncij, litine zlitin.

Registracijska številka REACH: 01-2119485286-28-0033 (FeSi)
01-2120734308-55-0000 (stroncij)**1.2. Ustrezne opredeljene uporabe snovi ali zmesi in odsvetovane uporabe.**

Uporaba izdelka: Dodatek h kovini v livarnah železa.

1.3. Podatki o dobavitelju varnostnega lista Naslov/telefonska številka: **Elkem ASA, Silicon Products**

P.O. Box 334 Skøyen

N-0213 Oslo, Norveška

Telefon: + 47 22 45 01 00

<https://www.elkem.com/silicon-products/>support.siliconproducts@elkem.com

Stik:

Služba za pomoč REACH in CLP:

<https://echa.europa.eu/support/helpdesks/>**1.4. Telefonska številka za nujne primere**<https://poisoncentres.echa.europa.eu/home>

112

2. Določitev nevarnosti**2.1. Razvrstitev snovi ali zmesi.**

Razvrstitev v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 [EU CLP] in GHS ZN:

Repr. 1B (H360D): Lahko škoduje nerojenemu otroku.

2.2. Elementi etikete

Piktogrami nevarnosti:

Signalne besede: Nevarnost

Stavki o nevarnosti:

H360D: Lahko škoduje nerojenemu otroku.

© AVTORSKE PRAVICE ELKEM ASA 2024

Previdnostni stavki:

P201:	Pred uporabo pridobiti posebna navodila.
P202:	Ne uporabljajte, dokler se ne seznanite z vsemi varnostnimi ukrepi.
P280:	Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz
P405:	Hraniti zaklenjeno.
P501:	Odstraniti vsebino/posodo v skladu z lokalnimi/nacionalnimi predpisi.

2.3. Druge nevarnosti

V stiku z vlago, kisljinami ali bazami lahko nastanejo vnetljivi in škodljivi plini. Glejte oddelka 10 in 11.
Prah SrFeSi, suspendiran v zraku, lahko pod določenimi pogoji povzroči eksplozije prahu. Glejte oddelek 10.

3. Sestava/podatki o sestavinah

3.2. Zmes

Snov	Simbol	Št. CAS	Št. EC	Teža %
Ferosilikon	FeSi	8049-17-0	912-631-7	Pribl. 99
Stroncij	Sr	7440-24-6	231-133-4	0,5 – 1,7

4. Ukrepi za prvo pomoč

4.1. Opis ukrepov za prvo pomoč

Vdihavanje: Draženje zaradi prahu: Svež zrak. Ob vztrajnem občutku nelagodja obiščite zdravnika.
Zastrupitev s fosfinom/arsinom: Poiščite zdravniško pomoč. Glejte oddelek 11.
Stik s kožo: Kožo umijte z vodo in/ali blagim detergentom.
Stik z očmi: Oči izperite z vodo/raztopino soli. Ob vztrajnem občutku nelagodja obiščite zdravnika.
Zaužitje: Odstranite prizadeto osebo z območja, izpostavljenega prahu. Glej vdihavanje.

4.2. Najpomembnejši simptomi in učinki, akutni in zapozneli

Lahko povzroči mehansko draženje. Za več informacij glejte oddelek 11.

4.3. Navedba morebitne potrebne takojšnje zdravniške pomoči in posebnega zdravljenja

Zdravite simptomatsko (glejte oddelek 4.1)

5. Ukrepi za gašenje požara

5.1. Sredstva za gašenje: Suh pesek, CO₂ ali suh prah.

5.2. Posebne nevarnosti v zvezi s snovjo ali zmesjo

Proizvod v obliki grudic ni vnetljiv.

5.3. Nasvet za gasilce:

Po potrebi nosite samostojni dihalni aparat za gašenje požara.

6. Ukrepi ob nenamernih izpustih

6.1. Osebni varnostni ukrepi, zaščitna oprema in postopki v sili

Izogibajte se ravnanju, ki povzroča nastajanje prahu.

6.2. Okoljevarstveni ukrepi

Material v obliki prahu je treba zbirati v ustreznih posodah.

6.3. Metode in materiali za zadrževanje in čiščenje

Vlažen izdelek je treba hraniti ločeno od suhega, ne sme se zbirati in shranjevati v zaprtih posodah. Suh prah se lahko sesa ali pomete.

6.4. Sklicevanje na druge oddelke

Glejte oddelka 8 in 13.

7. Ravnanje in skladiščenje

7.1. Varnostni ukrepi za varno ravnanje

7.1.1.

Izogibajte se ravnanju, ki povzroča nastajanje prahu. Izogibajte se vdihavanju prahu. Glejte oddelek 8. Izogibajte se virom vžiga (npr. varjenju) na območjih z visoko koncentracijo prahu. Dodajanje mokrega materiala staljeni kovini lahko povzroči eksplozije. Glejte oddelek 10

7.1.2.

Na delovnem mestu ne jejte, ne pijte in ne kadite. Po rokovanju si umijte roke in pred vstopom v jedilnico odstranite kontaminirana oblačila.

7.2. Pogoji za varno skladiščenje, vključno z nezdružljivostjo

Izdelek Superseed® morate hraniti v suhem in dobro prezračevanem prostoru, stran od kislin in baz..

7.3. Posebne končne uporabe -

8. Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita

8.1. Parametri nadzora

Zaščita oči, pripomočki za izpiranje oči in zaščitne rokavice. Zagotovite dobro prezračevanje. Na območjih z nezadostnim prezračevanjem nosite respirator za delce v skladu s standardom EN 149 FFP 2S. Če obstaja sum izpostavljenosti fosfinu in arzinu (glejte oddelek 10) na območjih s slabim prezračevanjem (npr. skladiščni prostori, bunkerji itd.), je treba nositi avtonomni dihalni aparat ali respirator z dovajanjem zraka.

8.2. Nadzor izpostavljenosti

Osebna zaščitna oprema

Mejne vrednosti poklicne izpostavljenosti (HSE, EH40/2005):

	Številka CAS	ppm	8 ur TWA mg/m ³	10 minut STEL ppm	mg/m ³
Skupni vdihljivi prah	-	-	10	-	-
Vdihljivi prah	-	-	4	-	-
Fosfinski plin (PH ₃)	7803-51-2	-	-	0.3	0.42
Arzinski plin (AsH ₃)	7784-42-1	0.05	0.16	-	-

Družba Elkem je razvila postopek (1994) za vzorčenje in merjenje ozračja na delovnem mestu.

Nizka mejna vrednost poklicne izpostavljenosti za plin arzin je posledica dokazov o rakotvornosti anorganskih arzenovih spojin pri ljudeh na splošno (IARC).

Mejne vrednosti poklicne izpostavljenosti za prah ne zajema morebitne absorpcije arzina/fosfina iz prahu, ki se usede na sluznice.

Nadzor okoljske izpostavljenosti

Ciljna vrednost in mejna vrednost za PM₁₀ in PM_{2,5} (Direktiva 2008/50/ES):

	Obdobje povprečenja	Mejna vrednost
PM ₁₀	En dan	50 µg/m ³ ★
PM ₁₀	Koledarsko leto	25 µg/m ³
PM _{2,5}	Koledarsko leto	15 µg/m ³

★Ne sme se preseči več kot 30-krat v koledarskem letu.

9. Fizikalne in kemijske lastnosti

9.1. Podatki o osnovnih fizikalnih in kemijskih lastnostih

Oblika	: Grudast material. Sejane frakcije.
Barva	: Srebrno siva, kovinska površina.
Vonj	: Brez vonja.
Topnost	: Netopno/nekoliko topno.
Tališče (°C)	: Pribl. 1300
Specifična teža (voda = 1)	: Pribl. 2,8

9.2. Drugi podatki

Ni drugih podatkov.

10. Obstojnost in reaktivnost

10.1. Reaktivnost: Stabilno v normalnih razmerah.

10.2. Kemijska stabilnost: Stabilno v normalnih razmerah.

10.3. Možnost poteka nevarnih reakcij:

Dodajanje mokrega materiala staljeni kovini lahko povzroči eksplozije.

10.4. Pogoji, ki se jim je treba izogniti:

Izogibajte se nastajanju iger ali drugim virom vžiga (npr. varjenju) na območjih z visoko koncentracijo prahu.

Delci, suspendirani v zraku v koncentracijah nad 100-300 g/m³, lahko povzročijo eksplozije prahu. Pri dani velikosti delcev se občutljivost za vžig in silovitost eksplozije zmanjšujeta z zmanjševanjem razmerja Si/Fe. Za prah z razmerjem Si/Fe ≤ 2 in premerom delcev > 10 μm velja, da ne predstavlja nevarnosti eksplozije.

10.5. Nezdružljivi materiali:

Voda/vlaga, kisline in baze

10.6. Nevarni produkti razgradnje:

Če izdelek pride v stik z vlago, kislinami ali bazami, lahko nastanejo zelo vnetljiv vodikov plin (H₂) ter zelo vnetljiva in zelo strupena plina fosfin in arzin (vonj po česnu), ki sta težja od zraka. Reakcija s fluorovodikovo (HF) ali dušikovo (HNO₃) kislino povzroči nastanek strupenih plinov, kot sta silicijev tetrafluorid (SiF₄) ali dušikovi plini (NO_x).

Moker izdelek zaradi razkroja vode tvori zelo vnetljiv vodikov plin, če ga dodate staljeni kovini.

Plin fosfin (PH₃) se lahko med prevozom in skladiščenjem kopiči v neustrezno prezračevanih/zaprthih posodah, zato so v teh primerih potrebni posebni ukrepi pri prvem odpiranju in razkladanju posod (glejte oddelka 7 in 8).

Reakcija s fluorovodikovo (HF) ali dušikovo (HNO₃) kislino povzroči nastanek strupenih plinov, kot sta silicijev tetrafluorid (SiF₄) ali dušikovi plini (NO_x).

11. Toksikološki podatki

11.1. Podatki o toksikoloških učinkih

Akutna toksičnost: Ni razvrstitve glede na nevarnost.

Ni razvrstitve glede na nevarnost. Prah lahko povzroči mehansko draženje.

Vdihavanje: Droben prah lahko draži in izsušuje sluznice.

Fosfin/arsin se lahko absorbira iz prahu, ki se usede na sluznice.

Zabojniki: Fosfin/arsin se lahko vdihava v novo odprtih posodah z neustreznim prezračevanjem in v njihovi bližini.

Fosfin draži izpostavljene sluznice, deluje depresivno na centralni živčni sistem (CNS) in lahko povzroči edem pljuč. Akutna zastrupitev s fosfinom, ki ni smrtna, povzroči začasne učinke, med drugim glavobol, slabo počutje, bruhanje, bolečine v trebuhu, kašelj in težave z dihanjem.

Stik s kožo: Plin lahko draži kožo.

Stik z očmi: Plin lahko draži in povzroči suhost.

Korozija/draženje kože:	Ni razvrstitve glede na nevarnost. Prah lahko povzroči mehansko draženje.
Resne poškodbe oči/draženje:	Ni razvrstitve glede na nevarnost. Prah lahko povzroči mehansko draženje.
Senzibilizacija dihal ali kože:	Ni razvrstitve glede na nevarnost. Prah lahko povzroči mehansko draženje.
Mutagenost:	Ni razvrstitve glede na nevarnost.
Kancerogenost:	Ni razvrstitve glede na nevarnost.
Strupenost za razmnoževanje:	Lahko škoduje nerojenemu otroku.
STOT - enkratna izpostavljenost:	Ni razvrstitve glede na nevarnost.
STOT - ponavljajoča izpostavljenost:	Ni razvrstitve glede na nevarnost.
Nevarnost aspiracije:	Ni razvrstitve glede na nevarnost.

11.2 Podatki o drugih nevarnostih

11.2.1 Lastnosti endokrinih motilcev

V skladu z merili iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/2100 ali Uredbe Komisije (EU) 2018/605 izdelek nima lastnosti endokrinih motilcev.

11.2.1 Druge nevarnosti: -

12. Ekološke informacije

12.1. Ekotoksičnost:

Izdelek ne izpolnjuje meril za razvrstitev za ekotoksikološke končne točke v skladu z Uredbo (ES) 1272/2008 (CLP) in globalno usklajenim sistemom Združenih narodov za razvrščanje in označevanje kemikalij (GHS, 10th rev.).

12.2. Obstoynost in razgradljivost

Ni pomembno za anorganske snovi.

12.3. Zmožnost kopičenja v organizmih

Ni primerno.

12.4. Mobilnost v tleh

Izdelek v običajnih okoljskih razmerah ni mobilnen.

12.5. Rezultati ocene PBT in vPvB:

Ni pomembno za anorganske spojine.

12.6 Lastnosti endokrinih motilcev:

V skladu z merili iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/2100 ali Uredbe Komisije (EU) 2018/605 izdelek nima lastnosti endokrinih motilcev.

12.7 Drugi škodljivi učinki:

Jih ni.

13. Odstranjevanje

13.1. Metode ravnanja z odpadki

Če je mogoče, je treba izdelek predelati za recikliranje.

V skladu z odločbama Komisije 2000/532/ES in 2001/118/ES ta material ni uvrščen med nevarne odpadke. Pred odstranjevanjem večjih količin tega materiala se je treba posvetovati z ustreznim organom za ravnanje z odpadki.

13.1.1. Odstranjevanje izdelka/pakiranja:

Prazne posode je treba odpeljati na odobreno mesto za ravnanje z odpadki, kjer se reciklirajo ali odstranijo.

Praznih posod ne uporabljajte ponovno.

13.1.2. Informacije, pomembne za obdelavo odpadkov:

Kjer je mogoče, je recikliranje primernejše od odlaganja ali sežiganja. Če recikliranje ni mogoče, odstranite v skladu z lokalnimi predpisi. Odpadke odstranite v odobrenem obratu za odstranjevanje odpadkov.

13.1.3. Pomembne informacije o odstranjevanju v odpadne vode:

Izdelek ne sme priti v kanalizacijo, vodotoke ali tla.

13.1.4. Druga priporočila za odstranjevanje: -

14. Podatki o prevozu

Št. UN: 1408
Koda IMDG¹⁾: Ni uvrščeno v razred 4.3*
ICAO/IATA¹⁾: Ni uvrščeno v razred 4.3
ADR/RID¹⁾: Ni uvrščeno v razred 4.3

* Snovi, ki v stiku z vodo oddajajo vnetljive pline.

¹⁾Pošiljke ferosilicija s kemijsko analizo, opisano v oddelku 3, so bile testirane v skladu s „Priporočili Združenih narodov o prevozu nevarnega blaga, Priročnik za testiranje in merila, III. del - 33.4.1.4“ in so uspešno opravile test. Zato izdelek ni razvrščen kot izdelek razreda 4.3.

FeSi ne škoduje vodnim organizmom (Lillicrap, 2011). FeSi ni onesnaževalo morja.

15. Zakonsko predpisani podatki

15.1. Predpisi/zakonodaja o zdravju, varnosti in okolju, specifični za snov ali zmes

Nacionalna in mednarodna zakonodaja/zahteve:

Ta varnostni list je pripravljen v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006 (REACH), Uredbo (ES) št. 1272/2008 (CLP) in Uredbo (EU) 2020/878 (Uredba o varnostnih listih).

15.2. Ocena kemijske varnosti:

Ocena kemijske varnosti (CSA) v skladu z uredbo REACH za zlitine FeSi in stroncij.

16. Drugi podatki

(i) Navedba sprememb:

(ii) Kratice in okrajšave

Št. CAS: Številka Chemical Abstracts Service
CE: Conformité Européene (ključni kazalnik skladnosti izdelka z zakonodajo EU)
CLP: Uredba o razvrščanju, označevanju in pakiranju
CSA: Ocena kemijske varnosti
CSR: Poročilo o kemijski varnosti:
EK: Evropska komisija
ECHA: Evropska agencija za kemikalije
EINECS: Evropski seznam obstoječih komercialnih kemičnih snovi
IMDG: Mednarodni pomorski kodeks o nevarnem blagu
ADR: Evropski sporazum o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga
RID: Pravilnik o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga
ICAO: Mednarodna organizacija za civilno letalstvo
IATA: Mednarodno združenje za zračni promet
N/p: Ni primerno
PM₁₀: Delci, ki gredo skozi velikostno selektivno vstopno odprtino, kot je opredeljena v referenčni metodi za vzorčenje in merjenje PM₁₀, EN 12341, s 50 % učinkovitostjo pri aerodinamičnem premeru 10 µm.
PM_{2,5}: Delci, ki gredo skozi velikostno selektivno vstopno odprtino, kot je opredeljena v referenčni metodi za vzorčenje in merjenje PM_{2,5}, EN 14907, s 50 % učinkovitostjo pri aerodinamičnem premeru 2,5 µm.
PNEC: Predvidena koncentracija brez učinka
PBT: Obstojen, bioakumulativen in strupen
REACH: Registracija, evalvacija in avtorizacija kemikalij
vPvB: Zelo obstojen in zelo bioakumulativen
SDS: Varnostni list
TLV: Mejna vrednost praga
TWA: Časovno tehtano povprečje
STEL: Mejna vrednost za kratkotrajno izpostavljenost
ZN: Združeni narodi

(iii) Ključne reference na literaturo in viri podatkov

Literatura je na voljo na zahtevo.

(iv) Razvrstitev in postopek, uporabljen za izpeljavo razvrstitve zmesi v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 [CLP]:

- Strokovna presoja.

(v) Zadevni stavki H:

H360D: Lahko škoduje nerojenemu otroku.

(vi) Nasvet za usposabljanje

-

(vii) Nadaljnji podatki: